

Den Franciskanske Ordensfamilie

---

af pater Robert Showers O.F.M.Conv.

Den hellige Frans af Assisis orden er mere end 750 år gammel og tiltrækker den dag i dag nye medlemmer. Da den hellige Frans første gang følte sig kaldet af Herren til omvendelsen, bad han indtrængende om, at Herren viste ham, hvad han skulle gøre. Frans hørte Jesu stemme fra korset: "Frans, gå og byg min kirke op, som du ser styrter i fordærvelse". Fra den tid af ville Frans stadig tjene Kirken. I tidens løb grundlagde han en organiseret bevægelse for både kvinder og mænd, for både "ordensfolk" og "lægfolk". Bevægelsen påtog sig fire skikkelser: en mandsorden (ofte kaldet for "gråbrødrene"), en kontemplativ kvindeorden (kaldet "Klarisserne"), en orden for lægkvinder og -mænd (den "Franciskanske Sekularorden") og forskellige grupper, kongregationer og apostoliske institutter for ordensfolk (kollektivt kaldet den "regelbundne franciskanske tredjeorden").

St. Clara af Assisi Franciskanerordenen kom hurtigt til Skandinavien. Allerede i året 1225, da Frans var ved at komponere sin Solsang, ankom gråbrødrene til Hamburg og Lübeck, deres udgangspunkt for missionsrejser mod nord. 1232 anlagde de et kloster i Ribe, 1235 et i Viborg, 1237 i Roskilde og 1238 i

København. Til sidst var der mere end 300 gråbrødre i det danske rige, som boede i 26 klostre.

Klarisserne blev også etableret i Danmark. Der kom klarisserklostre i Roskilde og København, og senere et i Odense. De "Fattige Damer af Assisi" er en kontemplativ søsterorden grundlagt af den hellige Klara af Assisi under Skt. Frans' inspiration. De kaldes også "Frans' 2. Orden". Klara, "Frans' trofaste efterfølger og klareste fortolker", viede sin orden ubøjeligt til armod, kyskhed og lydighed efter den franciskanske ånd.

Den hellige Frans' ånd fandt udtryk også hos medlemmer af den såkaldte "Tredje Orden". Tidligt i sit liv som Herrens tjener tiltrak Frans mænd og kvinder fra alle samfundsklasser og erhverv, som ønskede at efterfølge Kristus på den samme måde, som Frans gjorde det. For dem skrev Frans en livsregel. Han kaldte gruppen "bodens brødre og søstre". Denne gruppe udviklede sig i to retninger. Der var franciskanere, de levede hjemme som før -- lægfolk, som viede sig til den franciskanske bevægelses idealer. Disse mennesker hedder i dag "Den Franciskanske Sekularorden". Og der var franciskanere, som valgte at oprette små ordenskommuniteter og kongregationer, som skulle aflægge de tre ordensløfter: fattigdom, lydighed og cølibat. Der var også nogle allerede eksisterende grupper, især kvindekongregationer, som sluttede sig til den franciskanske bevægelse. I dag hedder disse

grupper kollektivt "den Regelbundne Tredje Orden" eller "de franciskanske Kongregationer".

Bevægelsens forskellige ytringsformer har den samme ånd tilfælles: Bestræbelsen på at mægle fred, at forsone fjender, at opbygge tolerance og en gensidig forståelse, at lindre de fattiges og de syges lidelse, at arbejde for retfærdighed og menneskerettigheder, at se den menneskevordne Jesus i skaberværket, i andre mennesker og i sit eget liv -- disse opgaver var og er den franciskanske families kendemærker, i alle dens skikkelser.

Den hellig Frans Franciskanerordenen måtte forlade Danmark efter Reformationen, men man kan tale om en "franciskansk tilbagekomst" siden religionsfriheden i 1849. Allerede inden da fandtes nogle udenlandske (især tyske) Sekularfranciskanere bosat i København og Fredericia. Kort efter forsamlingsfriheden organiserede man en lægfranciskansk forening (et "fraternitet") i København. Dette fraternitet eksisterer også i dag og er den franciskanske opblomstrings "moder". Samme år - 1849 - lod man oversætte Sekularfranciskanernes håndbog fra tysk til dansk.

Forfatteren Johannes Jørgensen, baronesse Erika Rosenørn-Lehn, kunstneren Sofie Holten og andre var vigtige talsmænd for lægordenen og var med til at give den et solidt fundament i

Danmark. I 2001 fandtes der flere end 50 Sekularfranciskanere i 6 fraterniteter.

Den franciskanske ordensfamilie var også kendt blandt de polske arbejdere på Lolland og Falster. Franciskaner-Konventualer - en gren af den såkaldte Første Orden eller Gråbrødrene - besluttede sig for at sende nogle brødre til Norden for at arbejde med katolikkerne på øerne. 1907 kom fratres Callistus, Anton og Michael til Maribo på Lolland. De grundlagde et kloster og arbejdede der i to år.

Nogle få år tidligere konverterede den danske filolog Paul Høgsholt til katolicismen og trådte ind i Franciskanerordenen i Italien. Det er muligt, at denne begivenhed var en faktor i franciskanernes beslutning om at bygge et kloster i Danmark. I hvert tilfælde kom også denne danske gråbroder til Maribo og arbejdede ligeledes i omkring 2 år, inden han flyttede tilbage til Assisi.

Fra Roskilde var Sekularfranciskaneren Erika Rosenørn-Lehn en vigtig støtte for franciskanerne på Lolland. Dels på grund af hendes indflydelse og dels på grund af andre udviklinger i Polen kom brødre fra den belgiske-hollandske provins til Maribo i året 1909. Inden 1913 havde de oprettet 3 klostre på Lolland og Falster: Maribo, Nakskov og Nykøbing. Gennem de sidste 92 år har flere

end 30 Konventualer-Franciskaner fra Polen, Holland, Belgien og Tjekkoslaviet boet og arbejdet i Danmark, ikke kun på Lolland og Falster men også en overgang i Sønderjylland, hvor de var med til at grundlægge flere menigheder. 1993 kom også nogle brødre fra USA og oprettede et kloster i Roskilde. I dag er der 5 Konventualer-Franciskanere i Danmark i 2 klostre, Nakskov og Roskilde.

En anden vigtig udvikling for den franciskanske bevægelse i Danmark var De franciskanske Missionssøstres (FMM) ankomst til Færøerne. "Franciskanasystrerne" oprettede et kloster i Thorshavn 1931. De grundlagde en skole, børnehave og en vuggestue, og herigennem opbyggede de en god kontakt til den overvejende lutherske lokalbefolkning. Men franciskanersøstrenes primære mission på Færøerne er bøn og eukaristisk tilstedeværelse. Det nuværende kommunitet består af 8 søstre fra fire nationaliteter: flamsk, engelsk, maltesisk og irsk.

Fælles for alle disse grene af den franciskanske ordensfamilie er den franciskanske "inkarnations-spiritualitet", det vil sige, en måde at være sammen med Gud Faderen på, som bygger på en levende bevidsthed om Sønnens menneskevordelse og Helligåndens påvirkning i det daglige. Det er en spiritualitet, som siger: Bønnen er Helligånden, der siger Sønnens navn til Faderen i kærlighed gennem mig. Den Franciskanske Sekularorden i

Danmark beskriver den franciskanske ånd eller spiritualitet således:

Evangeliet er livets rettesnor. Frans af Assisis inspiration var at følge i Jesu fodspor. Så er franciskanernes opgave også i dag at bestræbe sig på at virkeliggøre Jesu evangelium i ens hverdag.

Livet er den daglige omvendelse. Jesus sagde i Matt 4,17: "Omvend jer, for Himmeriget er nær!" Frans forstod "omvendelsen" som en livsstil. Omvendelsen var for ham ikke et øjeblik midt ind i livet, med en måde at leve på. Han kaldte det "et liv i bod". En franciskaner lader sig omvende gang på gang.

Jesus er Fredens Konge. Franciskaneren ønsker at stifte fred i familien, mellem naboer, mellem grupper, mellem nationer. Men inden man kan blive en fredsmægler, er man først nødt til at erfare en inderlig fred, først og fremmest fred med Gud. Franciskanerne engagerer sig altså i at fremme fred, retfærdighed og menneske-rettigheder på forskellige planer, i eget hjerte og i den ydre verden.

Mennesket har en værdighed. Frans så i menneskehedens mangfoldighed et billede på Guds storhed. Han så i hvert menneske Jesus Kristus selv. Franciskanerne bestræber sig på at

handle ud fra dette menneskesyn og bidrage til økonomiske, sociale og politiske strukturers humanisering.

Fru Fattigdom er livets Dronning. I fattigdom bliver mennesket befriet fra umenneskelig afhængighed, thi frivillig fattigdom danner en holdning, som er kendetegnet ved tillid til Guds kærlighed og en vilje til at tjene. Fattigdom er et ideal, som også forstås som en opfordring til ydmyghed.

Alle mennesker er søstre og brødre. Den franciskanske ånd betragter ikke bare alle mennesker, men også alt det skabte som brødre og søstre, som skal respekteres. Franciskanerne forpligter sig altså til at kæmpe mod racismen og at have en ansvarlig

Br. Bob Showers OFM (gråbroder, Roskilde) og fr. Ermelindo di Capua, San Giovanni Rotondo, Syditalien

holdning overfor miljøet. Man taler om "fred, retfærdighed og skaberværkets bevarelse" som en trekant, hvis tre sider ikke må pilles fra hinanden.

Skabergud er glædens Herre. Skt. Frans skrev til sine: "På brødrene skal det være synligt, at de er lykkelige i Gud, muntre og høflige." Glæde er et

karakteristisk træk ved det franciskanske liv, på grund af

fornemmelsen af frigørelse fra håbløshed og af oplevelsen af Guds kærlighed.

Franciskaneren skal i alle ting være tro mod Den katolske Kirke. Ordenens "hjerteslag" er Kirkens sakramenter, især eukaristien, og Kirkens bøn, især tidebøn under en eller anden form. Der findes jo rigtige franciskanske organisationer, som er åbne for medlemmer af andre trossamfund, men Den franciskanske Ordensfamilie som sådan er en orden i den romersk-katolske Kirke, så alle medlemmer er nødvendigvis katolske, som Skt. Frans forlangte.

Franciskanerne har kendt gode tider og svære tider i Danmarks Rige, men har i 750 år været en del af det kulturelle landskab, ikke kun i pladsnavne som "Gråbrødretorv" eller "Klarasti", men også en del af den danske sjæl. Året efter de hollandske Konventualer åbnede klostret i Nakskov udgav historikeren Johannes Lindbæk bogen "De danske franciskaner-klostre" og Vilhelm Lorenzen skrev "De Danske Franciskanerklostres Bygnings-historie" (København 1914). De skrev, sagde de, "altid fra protestantisk Standpunkt" men beskrev Ordenens tilbagekomst sådan: "Frants' Orden viste i Tidernes Løb den samme Ævne til Fornyelse, som har været karakteristisk for den katolske Kirke."

I 2011 tog p. Bob Showers tilbage til USA. I 2017 ankom to Konventualer til Jesu Hjerter i København. Nu er de tre.

p. Tomislav, p. Stephen og p. Tomaz